

Захожай Валерій Борисович, провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, доктор економічних наук, професор;

Захожай Костянтин Валерійович, доцент кафедри фінансів Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, кандидат економічних наук, доцент;

Федоренко Оксана Анатоліївна, молодший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності ННІ № 1 Національної академії внутрішніх справ

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Проблема боротьби з корупцією на сьогоднішній день є актуальною практично для кожної країни, особливо в період, коли відбуваються кризові явища в економіці та інтенсивно проводиться реформаторська політика. Така ситуація характерна і для сучасної України.

Ефективність роботи правоохоронних органів суттєво залежить від якості виконання заходів щодо боротьби із корупцією відповідно до законодавчо-правового забезпечення національної безпеки та її складо вих:

економічної, фінансової, інноваційної, соціальної, територіальної, правоохоронної безпеки тощо. При цьому дійовим інструментом ефективної боротьби з корупцією має бути система інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту протидії та запобігання корупції (ІАЗМПЗК), яка повинна стати надійним механізмом цифровізації управління.

Важливою умовою є реалізація є спроможність правоохоронних органів, на основі фундаментальної університетської освіти, в поєднанні з поглибленим вивченням і використанням методології інформаційно-аналітичних можливостей виявленні та розслідуванні корупційних злочинів:

- розроблення та застосування методики оброблення, узагальнення та аналізу інформації;

- творчого використання інформації та результатів аналізу, формування, на його основі узагальнень та висновків, обґрунтування управлінських рішень стосовно запобігання та викриття корупційних проявів та розробки шляхів їх подолання;

- оцінювання в реальному часі наслідків управлінських рішень, що приймаються;
- ефективне використання інформаційних ресурсів та новітніх досягнень в галузі інформаційних технологій.

Відповідний інструментарій включає сукупність принципів антикорупційної діяльності, інформаційне та методичне забезпечення аналізу, оцінку його результатів, розробку управлінських рішень за результатами аналізу стосовно запобігання та викриття корупційних правопорушень.

Зарубіжний та вітчизняний досвід свідчать про зростаючу актуальність використання методології ІАЗМПЗК в різних сферах діяльності (див. перелік літератури).

У значній мірі це стосується сфери діяльності законодавчо-правового забезпечення національної безпеки країни, регіонів, фізичних та юридичних осіб. Вдосконалення діяльності правоохоронних органів повинно мати комплексний характер, а методи боротьби з корупційними правопорушеннями повинні відповідати сучасним викликам. При цьому інформаційно-аналітичне забезпечення має стати дійовим інструментом ефективної боротьби з цим негативним явищем, це потребує узагальнення набутого досвіду в побудові і використанні відповідного інформаційно-аналітичного забезпечення з урахуванням специфічних завдань практики менеджменту антикорупційної діяльності.

ІАЗМПЗК як наука об'єднує галузі знань та практичної діяльності. Як галузь знань - це може бути спеціальна навчальна дисципліна, у зв'язку з цим доцільне її внесення в навчальні плани ВНЗ як обов'язковою навчальною дисципліною.

Як галузь практичної діяльності вона спрямована на збирання, обробку, аналіз і на його основі прийняття управлінських рішень.

Методологія ІАЗМПЗК - це сукупність прийомів, правил і методів статистичного дослідження проблеми запобігання, виявлення та протидії корупції.

На цьому ґрунтується зміст та інструментарій інформаційно-аналітичного забезпечення при вивченні рівня правового захисту прав і інтересів громадян, державних і спеціальних організацій. Його завданням є облік порушення законності та правопорядку, які розглядаються правоохоронними органами в сфері корупційних діянь і заходи щодо боротьби з цими порушеннями.

Використання методів ІАЗМПЗК дає можливість перевести багато проблем управління в площину точного кількісного відображення у поєднанні з якісним змістом, на основі інформаційного забезпечення, розрахунків відповідно до потреб користувачів.

Це гарантує творчий підхід до виконання конкретних завдань, пошук нових способів підвищення якості та обґрунтованості управлінських рішень, розроблення заходів щодо зростання ефективності правоохоронної діяльності.

На даний момент не всі працівники, причетні до роботи в антикорупційних органах, мають необхідну підготовку з наведених вище завдань. Цим обумовлена необхідність підготовки відповідної навчально-методичної літератури, яка включає наступні етапи.

По-перше - це розробка теоретичних засад - категорій, понять, принципів,

формування інформаційного та методичного забезпечення менеджменту протидії та запобігання корупції.

Теоретико-методологічні положення покладені в основу формувань і використання актуальних аспектів ІАЗМПЗК, а також фінансового сектору, в якому мають місце значні ризики корупції.

Враховуючи актуальність боротьби з корупцією, і те, що саме в фінансовій сфері, зокрема, в витратах бюджетних коштів, найбільше можливостей зловживань і корупційних пасток, надалі значна увага приділяється інструментарію ІАЗМПЗК.

Теоретичні положення ілюструються на простих прикладах з подальшим переходом на об'єкти аналізу складових національної безпеки (див. вище) відповідно до потреб правоохоронних органів.

По-друге, планується здійснити аналіз процесів правоохоронної діяльності в аспекті протидії корупції на основі сучасної інформаційної бази відповідно до потреб користувачів. При цьому повинна бути приділена значна увага дослідженню ефективності діяльності правоохоронних органів у різних складових національної безпеки держави.

Аналіз здійснюється за основними напрямками діяльності з більшою ймовірністю корупційних правопорушень. Це - збалансованість елементів відтворення, прогнозування показників взаємозв'язку з чинниками внутрішнього і зовнішнього середовища, оцінка намірів і уподобань на основі вибіркового обстежень, оцінка ефективності структурної трансформації в економіці, аналіз ризику діяльності, узагальнююча оцінка ефективності діяльності тощо. Надалі - характеристика процесів і результатів діяльності правоохоронних органів з відповідними висновками і пропозиціями щодо корупційних дій і заходів щодо їх попередження.

По-третє, планується розробка пропозицій та рекомендацій щодо інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту антикорупційної діяльності на основі сучасних інформаційних технологій.

Список використаних джерел

1. Статистичне забезпечення управління економікою: прикладна статистика: Навч. посіб. / А.В. Головач, В.Б. Захожай, І.Г. Манцуров, Н.А. Головач. - К.: КНЕУ, 2005. — 333 с.

2. Статистичне забезпечення управління економікою. Прикладна статистика з використанням аналітичних можливостей програмного

середовища Microsoft Excel: Навч. посіб. / А. В. Головач, В. Б. Захожай, І. Г. Манцуrow, Н. А. Головач. - К.: КНЕУ, 2006. - 328 с.

3. Інформаційно-аналітичне забезпечення державного фінансового менеджменту (методологія і практика прикладної статистики): Навч. посіб. / А. В. Головач, В. Б. Захожай, І. Г. Манцуrow, Н. А. Головач. - К.: КНЕУ, 2010. - 260.

4. Мельник М. Основи прикладної статистики - М.: Энергоатомиздат, 1983. - 416 с.

5. Сигел Эндрю Ф. Практическая бизнес-статистика - Вильямс : 2002. - 1050 с.

6. Хан Г., Шапиро С. Статистические модели в инженерных задачах,-М.: Мир, 1969. - 395 с.

7. Моделирование в биологии. М.:Пер. с англ. издат. иностран. литературы., 1963. -393 с.

8. Зельдович Б., Мышкис А.Д. Элементы прикладной математики,- М.:Наука, 1965. 616с.

9. Європейський досвід протидії корупції: теорія та практика [Текст]: аналіг. огляд / Нац. акад. внутр. справ ; [упоряд.: Кржечковський І. та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В.В. Чернея. - Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2016. - 235с.

Зелькіна Тетяна Євгенівна, адвокат
адвокатського об'єднання «Зелькіна,
Музичук та партнери»

КОРУПЦІЙНИЙ ФАКТОР ОБМЕЖЕННЯ МАЙНОВИХ ПРАВ ОСОБИ В РАЗІ ТИМЧАСОВОГО ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

На слухну думку А. С. Нерсеяна, на жаль, в українській правоохоронній діяльності непоодинокі випадки, коли заходи забезпечення кримінального провадження використовуються для тиску на підозрюваного/обвинуваченого, а подекуди - і на інших осіб (зокрема, свідків) з метою змусити цих осіб здійснювати належну та зручну для сторони обвинувачення поведінку. Особливо це актуально для тимчасового вилучення майна [3, с. 51].

Так як тимчасове вилучення майна належить до заходів процесуального примусу, то можливі зловживання при його здійсненні обов'язково призведуть до обмеження конституційних прав громадян. Крім того, правильно підкреслює Н. С. Моргун, що дослідження порядку тимчасово вилучення майна є актуальним через те, що на відміну від інших заходів забезпечення кримінального провадження іноді здійснюється без судового рішення [2, с. 318].

Тимчасове вилучення майна на досудовому розслідуванні може здійснюватися як без ухвали слідчого судді, так і за рішенням суду з